

آیین نامه حمایت از تولید، دانش بنیان و اشتغال آفرین در حوزه راه و شهرسازی

مصوب ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ منتشره در روزنامه رسمی به شماره ۲۲۷۲۱ به تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۸

ماده ۱ - در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱ - وزارت: وزارت راه و شهرسازی.

۲ - معاونت: معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رییس جمهور.

۳ - دستگاه اجرایی: دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ -

۴ - شرکت های دانش بنیان: شرکت های مشمول قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات - مصوب ۱۳۸۹ - .

۵ - واحدهای فناوری: واحدهای پژوهش فناوری و مهندسی مستقر در پارک های علم و فناوری و مراکز رشد دارای مجوز از مراجع ذی ربط و واحدهای خلاق موضوع تبصره بند (ب) ماده (۶) قانون جهش تولید دانش بنیان - مصوب ۱۴۰۱ - .

۶ - حوزه های فعالیت وزارت: حوزه های حمل و نقل، راه، مسکن، معماری و شهرسازی.

ماده ۲ - اولویت های حمایتی وزارت در استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور و توسعه فناوری های نوین در حوزه "حمل و نقل" و "مسکن، معماری و شهرسازی" به شرح زیر است:

۱ - بخش حمل و نقل:

الف - سامانه حمل و نقل یکپارچه، هوشمند، ایمن، سریع، کارآمد، پاک و راهکارهای نوآورانه در راستای افزایش سهم حمل و نقل همگانی، ایفای نقش مؤثر درگذر (ترانزیت) و تجارت بین المللی، افزایش چابکی و کارآمدی حاکمیت در بخش حمل و نقل، کاهش اثرات مضر محیط زیستی، توسعه حمل و نقل عمومی سبز، بهینه سازی مصرف انرژی .

ب - ارتقای بهره وری در حوزه حمل و نقل، طراحی و ساخت سامانه های حمل و نقل هوشمند (آی . تی . اس) نظیر نگهداری از زیرساخت، سامانه های هوشمند حمل و نقل و جا به جایی مسافر در شقوق مختلف حمل و نقل، سامانه های هوشمند رهگیری بار و کالا، سامانه اطلاعات یکپارچه (سیستم اتوماسیونی) هدایت بار گنج (کانتینر)ها و فرآیند تخلیه و بارگیری، سامانه های مربوط به راهبری و کنترل هوایی، صنایع و تولیدات هوایی، دریایی و ریلی، زنجیره دریایی و هوایی و سامانه های پیش بینی و هشدار هواشناسی و ارتقای سطح تاب آوری زیرساخت های مدیریت بحران و پدافندغیرعامل با محوریت حمایت از تولید داخلی شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور.

۲ - بخش مسکن، معماری و شهرسازی:

الف - تولید و عرضه صنعتی مسکن با اولویت بهینه سازی مصرف انرژی، کاهش قیمت تمام شده ساخت مسکن، افزایش کیفیت و سرعت ساخت با توجه به سند ملی آمایش سرزمین و معماری ایرانی - اسلامی.

ب - ارائه راهکارهای فناورانه در طراحی و تولید مسکن و ساختمان اعم از استفاده و تولید انرژی های پاک و تجدیدپذیر از جمله انرژی خورشیدی، مدیریت منابع آب و توسعه استفاده از آب خاکستری، بازچرخانی آب، احداث ساختمان های سبز و پایدار سازگار با محیط زیست و متناسب با نیازهای سالمندان و افراد کم توان.

پ - حوزه های مربوط به تسریع در بازآفرینی بافت فرسوده و افزایش طول دوره بهره برداری ساختمان و توسعه شهر هوشمند، شهرهای ایرانی - اسلامی و شهر آینده.

ت - ارائه مشوق ها و حمایت های صنعتی برای مشارکت تولیدکنندگان مصالح ساختمانی و پیش ساخته و ژئوتکنیک در استفاده از توانمندی های فناورانه و دانش بنیان با هدف کاهش قیمت تمام شده آن و یا افزایش کیفیت و یا صرفه جویی در انرژی و یا بهبود استانداردهای محیط زیستی.

ث - اولویت دهی به هویت فرهنگی با تأکید بر معماری ایرانی - اسلامی در ساختمان و شهرسازی.

ج - استفاده از ظرفیت های دانشی و سکوهای داده محور در حوزه عرضه و تقاضای مسکن و حمل و نقل بار و مسافر.

ماده ۳ - وزارت موظف است با اولویت موضوع ماده (۲) این آیین نامه به منظور حمایت از توسعه فناوری، اشتغال دانش بنیان و بازاریابی محصولات دانش بنیان مرتبط با حوزه های فعالیت وزارت و با مشارکت معاونت، وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، ارتباطات و فناوری اطلاعات، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدامات زیر را به عمل آورد:

۱ - شناسایی چالش ها و ظرفیت های شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور و تدوین ساز و کارهای حمایتی از قبیل ارائه تسهیلات حمایتی و پوشش بخشی از خطرپذیری (ریسک) های تجاری سازی در راستای رفع موانع شرکت های مذکور.

۲ - اعلام و احصای تقاضاهای فناورانه در حوزه های فعالیت وزارت از طریق برگزاری فراخوان و ثبت آنها در سامانه نظام افکار نو (ایده ها) و نیازها (نان).

۳ - تدوین برنامه اجرایی برای بسترسازی، ایجاد و توسعه زیست بوم نوآوری، فناوری و کارآفرینی در حوزه های فعالیت وزارت و ارائه آن برای تصویب در شورای راهبری فناوری ها و تولیدات دانش بنیان.

۴ - فراهم نمودن امکان دسترسی سریع و کم هزینه به زیرساخت های آزمایشگاهی با استفاده از ظرفیت های موجود نظیر مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی و آزمایشگاه مکانیک خاک برای شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور.

۵ - فراهم نمودن امکان دسترسی به اطلاعات آماری و سایر نیازمندی های اطلاعاتی شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور در حوزه های فعالیت وزارت.

۶ - تدوین بسته حمایتی - تشویقی تولید دانش بنیان و فناورانه در برنامه های حمایتی حوزه های فعالیت وزارت.

ماده ۴ - وزارت موظف است با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور در چهارچوب قوانین و مقررات ظرف چهار ماه پس از تاریخ ابلاغ این آیین نامه نسبت به بازنگری در ساختار و فرآیندها با هدف مدیریت و راهبری در حوزه پژوهش، فناوری و نوآوری و ارتقای دانش بنیان شدن حوزه های فعالیت وزارت اقدام نماید.

ماده ۵ - وزارت موظف است:

۱ - نسبت به حمایت از ایجاد مرکز نوآوری و پردیس های پارک علم و فناوری تخصصی در حوزه های فعالیت وزارت با همکاری معاونت و وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مشارکت بخش غیردولتی و در جهت حمایت و تقویت پارک های استانی موجود در کشور اقدام نماید.

۲ - نسبت به بهره گیری از کارخانه های خانه سازی ذیل سازمان ملی زمین و مسکن با اولویت ایجاد و توسعه کارخانه نوآوری و پردیس پارک های علم و فناوری اقدام نماید.

۳ - در راستای حمایت از رشد و توسعه شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور مرتبط با حوزه های فعالیت وزارت نسبت به اختصاص فضا و امکانات و تخصیص اعتبارات لازم برای راه اندازی پارک علم و فناوری با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ظرف سه ماه اقدام نماید.

تبصره - وزارت مجاز است در چهارچوب قوانین و مقررات، از امکانات و تجهیزات و نیروی انسانی شرکت های زیرمجموعه موجود خود برای تجهیز و راه اندازی پارک علم و فناوری نیرو استفاده نماید.

ماده ۶ - وزارت موظف است با همکاری معاونت به منظور حمایت از توسعه فعالیت شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور از طریق صندوق توسعه حمل و نقل و صندوق ملی مسکن و در چهارچوب اساسنامه آنها، نسبت به ارائه خدمات ضمانتی و ارائه تسهیلات مورد نیاز شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور با اولویت طرح ها، اقلام و تجهیزات راهبردی، تحریمی و یا ارزبر در حوزه های فعالیت وزارت اقدام نماید.

تبصره - دستگاه های اجرایی مجازند در چهارچوب قوانین تضامین اعتباری و تضامین مربوط به فرآیند ارجاع کار، خرید انواع کالا و ماشین آلات، معاملات پیمانکاری، انجام تعهدات، پیش پرداخت و حسن انجام کار، ضمانت های صادره مذکور در این ماده را بپذیرند.

ماده ۷ - وزارت موظف است با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، الگوی مالی زنجیره تأمین مسکن و حمل و نقل را با تمرکز بر به کارگیری محصولات شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور در حوزه مسکن و حمل و نقل حداکثر ظرف شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این آیین نامه تدوین نموده و برای تصویب به شورای عالی مسکن ارائه نماید.

ماده ۸ - وزارت موظف است با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در طول اجرای چهار سال قانون جهش تولید مسکن، نسبت به افزایش استفاده از صنعتی سازی در برنامه های تولید مسکن با اولویت استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور به میزان حداقل سه درصد (۳٪) سالانه اقدام نماید.

ماده ۹ - وزارت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظفند با رعایت ترتیبات قانونی مربوط و تصویب مراجع ذی صلاح ترتیبی اتخاذ نمایند تا شرایط دریافت پیش پرداخت تسهیلات متعلقه تا سقف بیست درصد (۲۰٪) کل قرارداد در صورت استفاده از

فناوری های نوین تولید صنعتی مسکن و یا محصولات شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور برای طرح (پروژه) های طرح جهش تولید مسکن تسهیل گردد.

ماده ۱۰ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است پیشنهاد افزایش سقف تسهیلات ساخت و فروش اقساطی طرح (پروژه) های تولید صنعتی مسکن و دانش بنیان با معرفی وزارت متناسب با میزان صنعتی سازی و استفاده از محصولات شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور تا سی و پنج درصد (۳۵٪) را جهت تصویب در شورای پول و اعتبار ارائه نماید. فهرست روش ها و سامانه (سیستم) های کامل تولید صنعتی و فناوری های نوین سالانه توسط وزارت (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی) اعلام می شود.

تبصره ۱ - ساختار شکست مربوط به مراحل پرداخت تسهیلات مشارکت مدنی در طرح (پروژه) های تولید صنعتی به نحوی تهیه شود که حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) تسهیلات مورد نظر تا مرحله اسکلت و سقف پرداخت گردد.

تبصره ۲ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است حداکثر ظرف سه ماه پس از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، با رعایت ترتیبات قانونی مربوط و تصویب مراجع ذی صلاح شیوه پرداخت و نوع عقد تسهیلات مربوط به احداث مسکن صنعتی و استفاده از محصولات دانش بنیان در این بخش را متناسب با شرایط و ویژگی های تولید صنعتی مسکن و حمایت های مورد نیاز برای توسعه این بخش تدوین و جهت اجرا ابلاغ نماید.

ماده ۱۱ - وزارت موظف است ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین نامه نسبت به راه اندازی صندوق پژوهش و فناوری حمل و نقل پیشرفته و صندوق پژوهش و فناوری مسکن با مشارکت بخش غیردولتی و از محل وجوه در اختیار خود و سازمان های تابع و وابسته و با همکاری صندوق نوآوری و شکوفایی و با رعایت قوانین و مقررات اقدام نماید.

ماده ۱۲ - به منظور کاهش هزینه های حمل و نقل وزارت مکلف است با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت (شرکت شهرک های صنعتی ایران)، وزارت جهاد کشاورزی و سایر دستگاه های اجرایی حسب مورد و در چهارچوب قوانین و مقررات از جمله قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن، در صورت دارا بودن زمین یا فضای مناسب در نزدیکی طرح (پروژه) ها یا معادن و متناسب با کاربری زمین برای استقرار کارگاه های تولید محصولات دانش بنیان، نسبت به اجاره آن با مدت زمان مشخص و با اعمال تخفیف مطابق با دوره ساخت طرح (پروژه) به شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور طرف قرارداد با شرکت های سازنده اقدام نماید.

تبصره - دستورالعمل اجرایی موضوع این ماده حداکثر ظرف دو ماه پس از تاریخ ابلاغ آیین نامه توسط وزارت و با همکاری دستگاه های اجرایی ذی ربط تهیه و ابلاغ می شود.

ماده ۱۳ - به منظور توسعه نقش آفرینی سکوهای داده محور حوزه خدمات برخط حمل و نقل بار و مسافر و ارائه خدمات توسط این سکوها، وزارت موظف است نسبت به تدوین ضوابط مربوط به ارائه خدمات حمل و نقل بین شهری بار و مسافر و توسعه زیرساخت های مورد نیاز آن اقدام نماید.

ماده ۱۴ - به منظور توسعه صنعت پهنادهای غیرنظامی در کشور با اولویت حوزه های خدماتی، تفریحی و ورزشی، وزارت موظف است با همکاری معاونت، ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت کشور و رعایت ترتیبات قانونی نسبت به تسهیل مجوزهای فعالیت

شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور فعال در این حوزه و ایجاد فضاهای مناسب در محدوده کلان شهرها برای آزمون و اجرای عملیات پرنده های کوچک هدایت پذیر خدمات غیرنظامی اقدام نماید.

تبصره - وزارت (شرکت فرودگاه های کشور و سازمان هواپیمایی کشوری) با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح موظف است نسبت به راه اندازی و تکمیل سامانه بومی پرواز برای تشخیص و مدیریت پروازهای دارای مجوز، حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین نامه اقدام نماید.

ماده ۱۵ - سازمان هواپیمایی کشوری و شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران موظفند با هدف بومی سازی اقلام پر کاربرد مصرفی مورد نیاز شرکت های ارائه دهنده خدمات هوایی و ریلی نسبت به شناسایی و تجمیع تقاضای این اقلام حسب مورد اقدام نمایند.

تبصره - وزارت مکلف است به نحوی برنامه ریزی نماید که سالانه ده درصد (۱۰٪) از نیاز کشور به واردات در این حوزه با استفاده از ظرفیت داخلی و با اولویت شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور مرتبط کاهش یابد.

ماده ۱۶ - وزارت مکلف است فهرست اقلام راهبردی موضوع بند (الف) ماده (۱) قانون جهش تولید دانش بنیان - مصوب ۱۴۰۱ - سازمان ها و شرکت های تابع و وابسته را با رعایت اولویت های این آیین نامه به صورت سالیانه منتشر نماید.

تبصره - وزارت مکلف است با شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور، قرارداد مرتبط با کالا و خدمات دانش بنیان از محل بودجه پژوهشی در آن دستگاه منعقد نماید. مزایای بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۲) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی به قراردادهای آنها در حوزه تولید کالا و خدمات دانش بنیان با رعایت شرایط مقرر در قانونی مزبور تسری می یابد.

ماده ۱۷ - وزارت موظف است با هدف استفاده از محصولات دانش بنیان، فناوری های نوین ساختمانی و تولید صنعتی مسکن و ساختمان در این صنعت، حداکثر ظرف شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این آیین نامه نسبت به اصلاح ضوابط و مقررات ملی ساختمان و آیین نامه های مربوط و در صورت لزوم پیشنهاد به مراجع ذی صلاح اقدام نماید.

ماده ۱۸ - وزارت موظف است با همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور حداکثر ظرف (۱۰) ماه پس از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، آموزش های لازم به عوامل اجرای مسکن و ساختمان به ویژه مهندسان و ناظران ساختمانی را به نحوی ارائه نماید که امکان نظارت بر طرح (پروژه) های تولید صنعتی ساختمان و طرح (پروژه) های احداثی با استفاده از فناوری های نوین، محصولات دانش بنیان یا فناورانه فراهم شود.

ماده ۱۹ - وزارت موظف است با همکاری معاونت، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، شهرداری ها و مشارکت بخش غیردولتی در راستای حمایت از فناوری های پیشران (پرچم دار) با استفاده از ظرفیت قانون جهش تولید مسکن - مصوب ۱۴۰۰ - تسهیلات و حمایت های لازم جهت ایجاد شهر و شهرک های هوشمند الگو یا هوشمندسازی شهرهای موجود با رعایت ملاحظات محیط زیستی و زیرساخت های هوشمند با زیست پذیری و خوداشتغالی بالا با رویکرد استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور را فراهم سازد.

تبصره ۱ - در راستای تأمین انرژی پایدار برای شهرک های مسکونی احداث شده توسط وزارت، وزارت نیرو با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است از طریق توسعه صنایع دانش بنیان مرتبط با انرژی های تجدیدپذیر و تولید برق پاک در محل مصرف، نسبت به تأمین انرژی این شهرک ها اقدام نماید.

تبصره ۲ - به منظور هوشمندسازی ساختمان ها وزارت موظف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نسبت به تدوین ضوابط و استانداردهای هوشمندسازی اقدام و برای تصویب به مراجع ذی ربط ارایه نماید. ضوابط و استانداردهای مذکور به عنوان بخشی از مقررات ملی ساختمان لازم الاجرا است.

ماده ۲۰ - وزارت موظف است با همکاری معاونت و در راستای شناسایی چالش های طراحی، ساخت، اجرا و نگهداری ساختمان و نیز ترویج استفاده از ظرفیت های دانش بنیان، در هر استان یک طرح (پروژه) ساختمانی شاخص و الگو با اولویت نوسازی بافت فرسوده و اولویت های ماده (۲) این آیین نامه و با هدف محرک سازی و جذابیت حول منطقه اجرای طرح (پروژه) موضوع این ماده و متناسب با اقلیم و جغرافیای هر منطقه در دستور کار قرار دهد.

ماده ۲۱ - وزارت موظف است با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دستورالعمل حمایت و توسعه فناوری های مرتبط با ساختمان سبز، جنگل های عمودی و تطبیق محیط زیستی را در راستای گسترش فضای سبز شهری و مدیریت مصرف انرژی ساختمان و کاهش آلایندهای ظرف سه ماه تدوین و ابلاغ نماید.

ماده ۲۲ - سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است زمینه استفاده از محصولات دانش بنیان و فناوری های نوین در صنعت ساخت و ساز را با اصلاح نظام فنی و اجرایی مرتبط با طرح های تملک دارایی سرمایه ای دولت، فهرست بها و شرایط عمومی پیمان را فراهم نماید.

ماده ۲۳ - وزارت مکلف است با همکاری معاونت و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در جهت ارتقای بهره- وری، نسبت به کارگیری رویکردهای نوآورانه در فعالیت-ها و فرآیندهای خود اعم از هوشمندسازی مدیریت منابع انسانی وزارت و سازمان-های تابع و وابسته و داده- کاوی بانک-های اطلاعاتی و سایر فرآیندهای کلیدی وزارتخانه زیر نظر سازمان اداری و استخدامی کشور با رویکرد تحقق برنامه -ریزی-ها و فعالیت-ها مطابق اسناد بالادستی برای نیل به اهداف خود اقدام نماید.

ماده ۲۴ - ایجاد مدارس و هنرستان های دانش بنیان و هوشمند در حوزه ریلی توسط وزارت آموزش و پرورش با همکاری وزارت بر اساس آمایش وزارتخانه های یاد شده و با رعایت قوانین و مقررات مربوط مجاز است.

ماده ۲۵ - وزارت مکلف است از طریق سازمان برنامه و بودجه کشور، بودجه لازم برای اجرای این آیین نامه را در لوایح بودجه سنواتی پیش بینی نماید.